

Banka e Shqipërisë
Departamenti i Politikës Monetare

Komisioni Evropian*

VROJTIMI I BESIMIT TË BIZNESIT DHE TË KONSUMATORIT

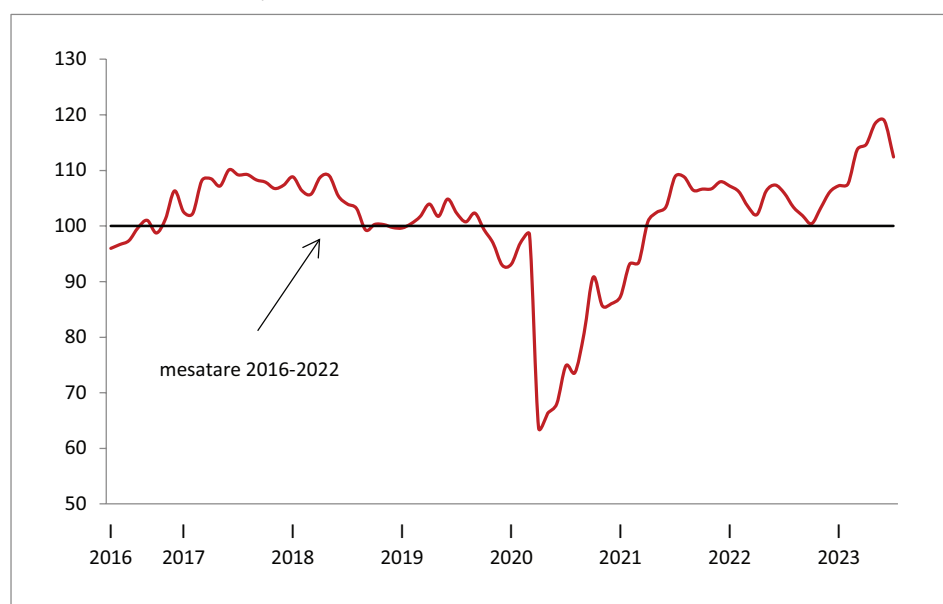
1 GUSHT 2023

* Vrojtimet e besimit bashkëfinancohen nga Bashkimi Evropian dhe Banka e Shqipërisë. Duke filluar nga muaji maj i vitit 2016, ato kaluan në programin e Komisionit Evropian për harmonizimin e Vrojtimeve të Besimit.

VROJTIMI I BESIMIT TË BIZNESIT DHE TË KONSUMATORIT

Treguesi i ndjesisë ekonomike (TNE) ra me 6.5 pikë në muajin korrik, duke shënuar një pikë kthese në trendin rritës të tetë muajve të fundit (Grafik 1). Megjithatë, niveli i tij 112.4 qëndron ndjeshëm mbi mesataren historike (+12.4 pikë). Rënia e TNE-së këtë muaj u ndikua nga rënia e besimit në të gjithë sektorët e ekonomisë, me përjashtim të sektorit të tregtisë, i cili regjistroi rritje. Treguesit e besimit të *bizneseve* në të gjithë sektorët qëndrojnë mbi nivelin e mesatares historike përkatëse. Nga ana tjetër, rënia në korrik e treguesit të besimit të *konsumatorëve* e riktheu atë në nivelin e mesatares historike (Grafik 2).

Grafik 1. Treguesi i ndjesisë ekonomike (TNE)

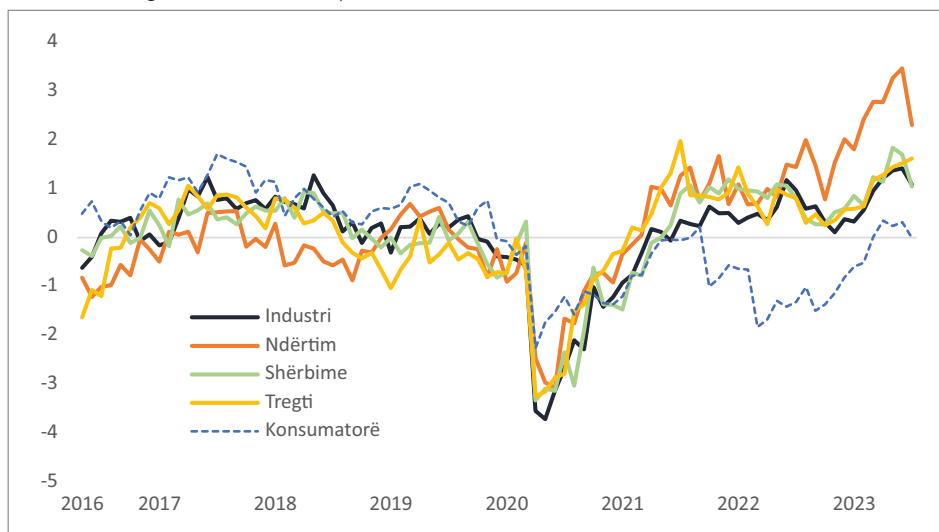

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

Treguesi i besimit të industrisë (TBI) u zvogëlua me 4.4 pikë përqindje në muajin korrik, pasi kishte shënuar rritje që nga muaji shkurt. Megjithatë TBI-ja qëndron 14.3 pikë përqindje mbi mesataren historike (Grafiku 2). Zhvillimi i këtë muaji u ndikua nga rënia e vlerësimeve të bizneseve si për *prodhimin aktual*, ashtu edhe për *kontratat porositëse*. Pritjet e bizneseve të industrisë për *prodhimin* në të ardhmen kanë regjistruar rritje të lehtë në korrik, ndërsa pritjet për *punësimin* dhe çmimet që do të vendosin në të ardhmen janë në rënie (Tabelë 2, sektori i industrisë).

Treguesi i besimit në ndërtim (TBN) regjistroi një kthesë rënëse me 12.1 pikë përqindje në korrik, duke ndërprerë prirjen rritëse që nga muaji shkurt. Megjithatë, niveli i tij vijon të qëndrojë në nivele të larta, 24 pikë përqindje mbi mesataren historike (Grafik 2). Rënia e TBN-së u përcaktua kryesisht nga vlerësime më pak optimiste për *aktivitetin aktual ndërtues*. Edhe vlerësimi për nivelin e *porosive* regjistroi rënie, por në masë më të ulët. Gjithashtu, pritjet për *punësimin* dhe për çmimet në të ardhmen kanë regjistruar rënie (Tabelë 2, sektori i ndërtimit).

Grafik 2. Treguesit e besimit sipas sektorëve*

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

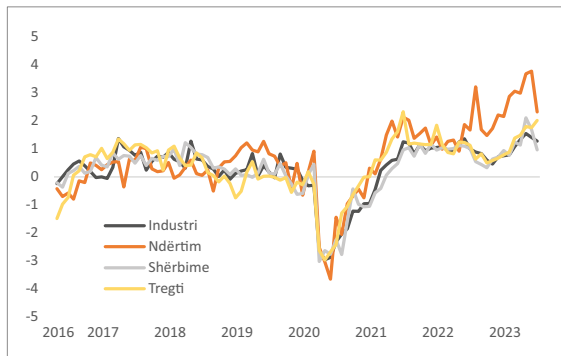
Shënim: *Grafiku paraqet vlera të standardizuara, për të korrigjuar ndryshimet ndërmjet mesatareve dhe devijimeve standarde të treguesve të besimit përkatës.

Treguesi i besimit në shërbime (TBSH) pësoi rënie për të dytin muaj rresht, me 10.4 pikë përqindje në korrik. Megjithatë, niveli i tij vijon të qëndrojë 16.4 pikë përqindje mbi mesataren afatgjatë (Grafik 2). Kontributin kryesor në rënien e TBSH-së e dhanë vlerësimet më pak optimiste të bizneseve për *ecurinë aktuale të aktivitetit të tyre*. Edhe komponenti i dytë i TBSH-së, *niveli i kërkesës*, është vlerësuar me rënie këtë muaj. Gjithashtu, niveli i *punësimit* dhe pritjet për të në të ardhmen vlerësohen në rënie nga bizneset e ndërtimit. Pritjet e tyre për *ecurinë e çmimeve* në të ardhmen janë rritur (Tabelë 2, sektori i shërbimeve).

Treguesi i besimit në tregti (TBT) regjistroi rritje me 1.6 pikë përqindje në muajin korrik, duke arritur nivelin 15.6 pikë përqindje mbi mesataren historike (Grafik 2). Rritja e TBT-së këtë muaj u përcaktua nga vlerësime më optimiste për *ecurinë aktuale të biznesit*. Komponenti i dytë i TBT-së, *pritjet për punësimin* në të ardhmen pësuan rënie këtë muaj. Pritjet për çmimet në të ardhmen u vlerësuan me rritje (Tabelë 2, sektori i tregtisë).

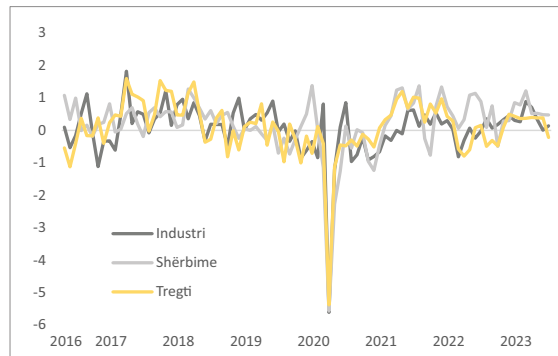
Treguesi i besimit konsumator (TBK) regjistroi rënie me 1.9 pikë përqindje në korrik, duke iu rikthyer nivelit të mesatares historike (Grafik 2). Rënia e TBK-së këtë muaj reflektoi rënien në të gjithë komponentët përbërës: *blerjet në shuma të mëdha*, *pritjet për situatën financiare* dhe *situatën e përgjithshme ekonomike* në të ardhmen (Tabelë 2, konsumatorët).

Grafik 3. Situata e biznesit sipas sektorëve, gjatë muajve të fundit

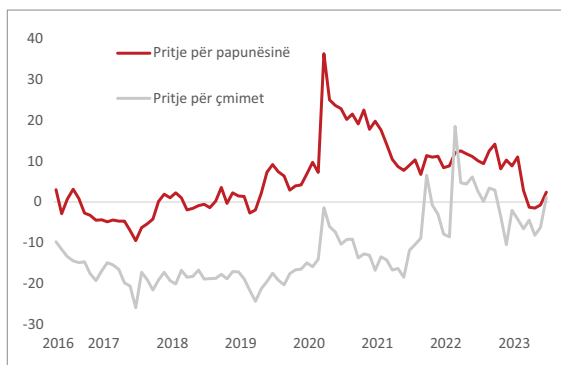
Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 4. Pritjet për situatën e biznesit gjatë muajve të ardhshëm

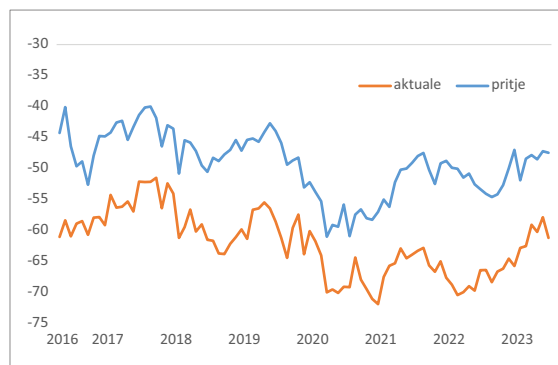
Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 5. Pritjet për papunësinë dhe çmimet e konsumatorëve për 12 muajt e ardhshëm

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 6. Blerjet në shumë të mëdha të konsumatorëve

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Tabelë 1. Treguesit e besimit sipas sektorëve*

	Vlerat								Koniunkturale**	Situata aktuale Strukturore***
	min	mes	maks	Mars	Prill	Maj	Qershor	2023 Korrik		
Industri	-60.3	-11.1	7.7	1.6	5.1	7.1	7.7	3.3	↓	++
Ndërtim	-58	-25.9	10.2	3.1	3.0	8.2	10.2	-1.8	↓	++
Shërbime	-45.4	7.0	36	26.5	25.0	36.0	33.8	23.5	↓	+
Tregti	-32.6	-1.4	17.7	10.0	11.0	12.6	13.3	14.3	↑	++
Konsumator	-40.3	-26.6	-16.3	-26.5	-24.5	-25.2	-24.7	-26.6	↓	+

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

*) Treguesit janë llogaritur nga balanca të rregulluara për sezonalitet. Balancat minimale, mesatare dhe maksimale, janë të llogaritura duke filluar nga muaji maj 2016.

***) Situata krahasuar me muajin e mëparshëm.

****) Situata për secilin tregues konsiderohet: shumë e kënaqshme (++), kur treguesi është më shumë se 1 devijim standard më i lartë se mesatarja; e kënaqshme (+), kur treguesi është më pak se 1 devijim standard më i lartë se mesatarja; e pakënaqshme (-), kur treguesi është më pak se 1 devijim standard më i ulët se mesatarja; dhe shumë e pakënaqshme (--), kur treguesi është më shumë se 1 devijim standard më i ulët se mesatarja.

Tabelë 2. Balancat kryesore të sektorëve të ekonomisë (në pikë përqindje)

	2022		2023						
	Nëntor	Dhjetor	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qersh	Korrik
INDUSTRIA									
Prodhimi gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBI-së)	10.2	15.0	15.7	16.3	21.6	26.3	30.3	27.6	25.2
Kontratat porositëse (pyetja 2, komponent i TBI-së)	-17.0	-14.9	-15.9	-9.5	-7.9	-1.2	-4.2	-2.7	-7.9
Kontratat porositëse nga eksportet (pyetja 3, komponent i TBI-së)	-22.1	-18.3	-20.0	-17.7	-8.8	-9.9	-4.6	-1.7	-7.4
Inventari i produkteve të përfunduara (pyetja 4)	-4.0	-5.3	-2.6	-5.3	-1.3	-3.9	-3.6	0.7	-0.1
Prodhimi pritje (pyetja 5)	33.8	35.1	33.5	33.1	39.9	37.9	33.7	30.2	31.6
Çmimet e produkteve pritje (pyetja 6)	31.1	27.1	32.4	18.2	14.8	16.0	18.1	19.3	18.5
Punësimi pritje (pyetja 7)	7.2	7.1	10.1	11.8	15.5	17.6	16.5	12.9	9.0
NDËRTIMI									
Aktiviteti ndërtues gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBN-së)	7.2	12.9	12.2	20.6	22.8	22.0	30.2	31.2	14.2
Kontratat porositëse (pyetja 3, komponent i TBN-së)	-26.9	-22.7	-26.3	-21.8	-16.6	-15.9	-13.8	-10.8	-17.9
Punësimi pritje (pyetja 4)	16.4	8.3	12.8	19.5	18.9	15.6	13.6	15.7	9.2
Çmimet pritje (pyetja 5)	42.8	33.0	25.5	34.8	28.8	19.5	18.9	26.7	26.4
SHËRBIME									
Ecuria e biznesit gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBSH-së)	15.2	16.3	20.3	17.4	25.4	23.6	40.0	32.9	20.7
Kërkesa gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 2, komponent i TBSH-së)	15.3	16.4	20.8	17.5	27.7	26.5	32.1	34.8	26.2
Kërkesa pritje (pyetja 3)	27.4	27.6	33.2	32.5	36.9	29.8	29.9	29.4	29.3
Punësimi gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 4)	3.9	5.0	10.2	5.4	9.6	12.4	17.0	17.2	16.5
Punësimi pritje (pyetja 5)	8.7	7.2	7.6	16.1	20.7	9.6	13.4	13.2	11.4
Çmimet pritje (pyetja 6)	20.9	20.8	24.5	19.9	19.8	8.3	13.8	13.1	15.3
TREGTIA									
Ecuria e biznesit gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBT-së)	1.3	2.7	4.7	6.3	14.7	16.3	21.6	20.9	25.1
Gjendja e inventarëve (pyetja 2)	3.2	3.3	2.1	5.6	2.6	3.8	5.0	0.5	0.2
Pritje për porositë në të ardhmen (pyetja 3)	17.9	21.8	23.8	23.8	25.3	30.3	23.4	25.2	15.6
Ecuria e biznesit pritje (pyetja 4)	23.0	28.1	27.3	26.5	26.5	26.9	26.7	26.7	19.2
Pritje për ecurinë e punësimit (pyetja 5, komponent i TBT-së)	2.8	5.6	4.0	3.2	5.3	5.6	3.6	5.7	3.5
Pritje për ecurinë e çmimeve (pyetja 6)	28.5	24.7	21.8	15.0	13.1	9.8	22.8	13.1	19.1
KONSUMATORI									
Situata financiare aktuale (pyetja 1)	-19.6	-20.1	-16.5	-16.5	-14.5	-15.0	-13.6	-13.5	-15.8
Situata financiare pritje (pyetja 2, komponent i TBK-së)	-3.6	-3.1	-1.9	0.2	4.3	6.3	4.7	4.6	1.8
Situata ekonomike aktuale (pyetja 3)	-31.7	-30.4	-27.9	-30.1	-27.5	-24.8	-23.8	-22.1	-23.7
Situata ekonomike pritje (pyetja 4, komponent i TBK-së)	-11.6	-8.7	-6.4	-4.5	0.5	2.5	3.2	1.5	0.2
Çmimet aktuale (pyetja 5)	49.0	46.5	49.2	46.5	45.7	49.5	44.0	46.4	50.9
Çmimet pritje (pyetja 6)	-3.4	-10.4	-2.0	-4.1	-6.6	-4.4	-8.2	-6.2	1.1
Papunësia pritje (pyetja 7)	8.1	10.3	8.9	11.1	2.8	-1.3	-1.5	-0.7	2.4
Blerjet e mëdha aktuale (pyetja 8, komponent i TBK-së)	-66.2	-64.6	-65.7	-62.8	-62.5	-59.1	-60.2	-57.9	-61.2
Blerjet e mëdha pritje (pyetja 9, komponent i TBK-së)	-52.7	-50.0	-47.0	-51.9	-48.4	-47.8	-48.5	-47.2	-47.5
Kursimi aktual (pyetja 10)	-48.0	-42.2	-48.2	-50.4	-44.4	-41.9	-42.6	-43.3	-45.2
Kursimi pritje (pyetja 11)	-42.0	-41.1	-41.8	-44.2	-40.0	-39.9	-39.4	-39.2	-42.3
Situata e të ardhurave dhe shpenzimeve (pyetja 12)	2.1	1.6	1.8	3.2	4.2	3.4	4.3	3.1	0.0

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

ANEKS

Shpjegime metodologjike

Balanca është treguesi që përdoret më shpesh për agregimin e të dhënave cilësore nga vërtetimet. Ajo llogaritet si diferencë midis përqindjes së përgjigjeve pozitive dhe përqindjes së përgjigjeve negative. Balanca shprehet në pikë përqindje.

Treguesi i Besimit (TB) ndërtohet për çdo sektor dhe llogaritet si mesatare e thjeshtë e balancave të rregulluara sezonalisht të treguesve, të cilat kanë korrelacionin më të lartë me serinë e referencës (serinë e të dhënave reale të ekonomisë).

Treguesi i Ndjesisë Ekonomike (TNE) ndërtohet duke u bazuar në të njëjtat balanca që përdoren për ndërtimin e TB-ve për secilin sektor (industri, ndërtim, shërbime, tregti dhe konsumatorë), duke synuar të kapë aktivitetin e ekonomisë në vend. Para agregimit të TNE-së, këto balanca standardizohen dhe peshohen.